

удосконаленням законодавчої бази. Тому ЛОТ може стати важливим фактором економічного розвитку країни, залучаючи інвестиції та створюючи нові робочі місця.

Список використаних джерел

1. Галасюк, С. (2023). Концептуальні підходи до визначення терміну «Лікувально-оздоровчий туризм». Економіка та суспільство, (47). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-8>
2. Мельник Л. В., Батиченко С. П. Особливості розвитку лікувально-оздоровчого туризму в регіонах України. Часопис картографії. 2018. № 19. С. 41–47
3. Носирєв, О. (2024). Лікувально-оздоровчий туризм: тенденції та стратегічні вектори розвитку. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка, (20), 321-331. <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2024.20.38>
4. Парфіненко А. Ю., Волкова І. І., Щербина В. І. Проблеми та перспективи розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні (у порівнянні з країнами Центральної Європи). Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Казаріна. Серія: Міжнародні відносини, Економіка, Країнознавство. 2018. № 7. С. 130–135

ДОСЛІДЖЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИХ КОМПЛЕКСІВ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Колеснік К.В, здобувач вищої освіти

Науковий керівник: Ахмедова О.О., доктор наук з державного управління, доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: адаптація бізнесу, автоматизація, готельний бізнес, відновлення.

Війна в Україні суттєво вплинула на всі сектори економіки, в тому числі й на сферу гостинності. Відтік туристів, загрози безпеці, нестача персоналу, перебої у постачанні та збільшення витрат на утримання створили безпрецедентні виклики для готельно ресторанного комплексу. Однак сектор продемонстрував адаптивність і гнучкість, пристосувавши свою бізнес-модель до нових умов.

Вплив війни на готельний та ресторанний бізнес. З початку конфлікту більшість готелів та ресторанів зазнали значних економічних втрат через відтік туристів та обмеження пересування. Деякі готелі та ресторани були змушені закритись або припинити роботу через загрозу безпеці. З іншого боку, попит на тимчасове проживання у відносно безпечних районах для внутрішньо переміщених осіб (ВПО) та представників міжнародних організацій частково компенсував фінансові втрати [1].

Ресторани зіткнулися з проблемами через перебої в постачанні, високі ціни на продукти харчування, відключення електроенергії та скорочення клієнтської бази. Однак деякі ресторани змогли відновити свої системи завдяки волонтерській роботі, службам роздачі їжі та співпраці з гуманітарними фондами та благодійними організаціями.

Основні виклики для готельно-ресторанного сектору в умовах війни. Однією з найсерйозніших проблем є загроза фізичного руйнування інфраструктури внаслідок обстрілів і бойових дій. Руйнування будівель, перебої з електро- та водопостачанням, закриття транспортних шляхів перешкоджають надійній роботі багатьох підприємств сектору.

Нестача робочої сили також є проблемою. Багато працівників були мобілізовані до української армії або емігрували за кордон. Нестача персоналу в готелях і ресторанах ускладнює надання якісних послуг. Водночас компанії починають адаптувати свою кадрову політику, наймати внутрішньо переміщених осіб та зменшувати операційні витрати за рахунок автоматизації своїх послуг. Проблеми з логістикою та закупівлею продуктів і матеріалів змушують готелі та ресторани шукати нових постачальників, використовувати локальні ресурси та оптимізувати витрати. Зростання цін на комунальні послуги, паливо та сировину значно підвищило вартість ведення бізнесу [2].

Важливу роль відіграють і психологічні чинники. Багато українців не можуть або не хочуть витратити гроші на відпочинок у готелях та ресторанах через нестабільну ситуацію та фінансові труднощі. Водночас попит на послуги розміщення у відносно безпечних регіонах зростає. Стратегії адаптації готелів і ресторанів у воєнний час.

Незважаючи на різні виклики, багато готелів і ресторанів змогли пристосуватися до війни, змінивши свої бізнес-моделі. Одним з основних напрямків стало розміщення внутрішньо переміщених осіб, організація довгострокового проживання та співпраця з гуманітарними організаціями та міжнародними фондами.

Ресторани почали працювати як волонтерські кухні, надаючи безкоштовне харчування військовим, біженцям та вразливим групам населення [3]. Ресторани, які залишилися відкритими, зосередилися на роздачі їжі, створенні «кризового» меню, використанні місцевих продуктів і гнучкій ціновій політиці. Багато з них збільшили використання цифрових технологій, включаючи онлайн-бронювання, мобільні додатки для замовлення послуг, безконтактні платежі та CRM-системи для управління клієнтською базою. Проактивне використання маркетингових інструментів, таких як таргетована реклама, соціальні мережі та акції для постійних клієнтів, допомогло зберегти певну прибутковість.

Перспективи розвитку готельно-ресторанного бізнесу в умовах війни та повоєнної відбудови. Незважаючи на всі виклики, готельно-ресторанний бізнес в Україні має потенціал для подальшого розвитку. Одними з ключових факторів стануть відновлення туристичної галузі, залучення міжнародних партнерів та розвиток програм підтримки малого та

середнього бізнесу. Внутрішній туризм відіграватиме важливу роль у післявоєнний період. Багато українців, які подорожували за кордоном, повернуться додому, і попит на готелі та ресторани відновиться. Крім того, міжнародні інвестори та благодійні організації підтримають розвиток сектору, що дасть поштовх до відкриття нових об'єктів та модернізації існуючих. Важливим напрямком є перехід до більш сталих та екологічних бізнес-моделей. Готелі та ресторани використовуватимуть енергоефективні технології, зменшуватимуть використання одноразових матеріалів та розроблятимуть концепції зеленого розміщення. Питання безпеки також стануть одним з основних факторів, що впливають на роботу готельно-ресторанного бізнесу. Для забезпечення безперебійної роботи навіть у кризових ситуаціях об'єкти розміщення будуть обладнані бункерами та автономними джерелами енерго- та водопостачання. Важливим трендом також стане діджиталізація бізнесу. Використання штучного інтелекту для управління бронюванням, аналізу попиту та персоналізації обслуговування дозволить готелям і ресторанам підвищити ефективність своєї роботи. Впровадження технологій безконтактного обслуговування, чат-ботів та автоматизованих платіжних систем значно спростить взаємодію з клієнтами.

Готельний та ресторанный бізнес України зіткнувся зі значними викликами внаслідок війни, але продемонстрував стійкість та здатність до швидкої адаптації. Незважаючи на фінансові труднощі, проблеми з безпекою, логістикою та людськими ресурсами, компанії продовжують працювати, змінюючи свої бізнес-моделі. Подальший розвиток сектору залежить від підтримки урядів, міжнародних партнерів та впровадження інновацій. Після війни готельно-ресторанный сектор матиме шанс швидко відновитися завдяки зростанню внутрішнього туризму, інвестиціям та активному впровадженню сучасних технологій [4].

Список використаних джерел

1. Даниленко, Н., & Кульчицька, К. (2023). Вплив війни на готельно-ресторанный бізнес України. https://tourlib.net/statti_ukr/danylenko-kulchyska2.htm
2. Веселовська, Т. Є. (2023). Вплив війни на ціноутворення та споживчу поведінку в готельно-ресторанный сфері України. *Академічні візії*, (32). <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1200>
3. Бритвенко, І. (2023). Тенденції ресторанного бізнесу України в умовах війни. https://tourlib.net/statti_ukr/brytvenko.htm
4. Муха, О. (2023). Вплив війни на заклади готельно-ресторанный сфери та їх конкурентоспроможність. *Галицький інститут*. <https://gi.edu.ua/koledzh/pidrozdily/biblioteka/repozytorii/862-vplyv-viiny-na-zaklady-hotelno-restorannoi-sfery-ta-ikh-konkurentospromozhnist>